

Een verhaal over 'wonen en leven' in WZC Sint-Jozef

Studiedag Uniform
26 September 2023

Welkom in ons huis!

Ik ben Catrien. Ik ben 90 jaar en woon op 't Passantje.

Een oude boom verplant je niet zomaar. Dat zeggen ze wel eens. Als je naar hier verhuist, weet je dat dit de laatste verhuis is. We willen hier 'goed omringd' ouder worden, en liefst in goed gezelschap.

WZC Sint-Jozef is een huis waar wij als bewoners keuzes mogen maken. Wij worden hier betrokken in het dagelijkse leven, maar ook bij grotere beslissingen zoals bij de selectie van de nieuwe directeur. Dat vinden wij belangrijk! Onze mening wordt gehoord. Nog belangrijker vinden wij als we voelen dat er écht naar ons geluisterd wordt.

Wij hopen dat jullie vandaag moeite doen om écht te luisteren naar ons verhaal zodat alle woonzorgcentra huizen worden waar het goed is om te wonen, te werken én te leven!

Catrien

Het verhaal van WZC Sint-Jozef

Er was eens...

Het verhaal van WZC Sint-Jozef begint bij **Jeanne Haze** (Mère Mare-Thérèse), stichteres van de **Dochters van het Kruis**.

In 1977 openden de Dochters van het Kruis in Neerpelt een **rusthuis voor 62 bejaarden**.

De bezieling en warme inzet van de zusters voor de kwetsbare bejaarden liggen aan de basis van onze huidige werking en visie.

Bouwen, verbouwen en veranderen

- **Woonzorgcentrum**
 - 143 woonegelegenheden
 - 10 afdelingen (4 voor personen met dementie)
- **Centrum voor kortverblijf 't Passantje**
 - 10 kortverblijfbedden
- **Centrum voor Dagverzorging De Buurt**
 - 12 genietters per dag
- **Assistentiewoningen**
 - 64 flats (4 residenties)
- **Teutenhof**
 - 46 woonegelegenheden

Sinds 1 januari 2018 maken wij
deel uit van Integro vzw

samen met WZC Immaculata Pelt,
WZC De Olijfboom Genk, WZC De
Voorzienigheid Bocholt, WZC Sint-
Jozef Pelt, WZC Het Park
Neeroeteren, WZC Home Cecilia
Alken, WZC Sint-Jan Berchmans
Hamont, WZC Elisabeth Sint-
Truiden.

Visie en waarden

WZC Sint-Jozef wil een **(t)huis met een ziel** zijn voor bewoners en medewerkers!

Wij streven naar een WZC waar bewoners **kwaliteit van LEVEN** ervaren én waar medewerkers met goesting komen werken in het huis van onze bewoners.

Onze **waarden**: **luisteren, bezielen, deskundig zijn, samenwerken**

Ook **inspraak en participatie** van bewoners (en hun naasten) vinden wij erg belangrijk.

Onze visie leeft!

Woon- zorgcentrum
Neerpelt

Een (t)huis met een ziel

Onze waarden

bezielen
deskundigheid
samenwerken
luisteren

WZC Sint-Jozef,
Kloosterhof 1, 3910 Neerpelt,
tel. 011/800350
www.sintjozefneerpelt.be

Van klassiek rusthuis naar een innovatieve arbeidsorganisatie (IAO)...

- De **bewoner** staat centraal, maakt het verschil en participeert in elk aspect van het (samen)LEVEN!
- **Kleinschalige afdelingen** (max. 16 personen)
- **Multidisciplinaire teams** dragen samen de (gedeelde) verantwoordelijkheid voor het welzijn van bewoners (en hun naasten) op de afdeling.
- **Vlakke organisatiestructuur**: IEDERE medewerker denkt mee en weet waar de organisatie naartoe wil. Medewerkers zijn gelijkwaardig en beslissen mee in kader van borg- en verbetertrajecten.
- **Zelforganiserende teams**: De teams nemen zelfstandig en autonoom verantwoordelijkheden en taken op binnen een afgesproken kader (vb. budget, zelfroostering,...).
- **Coachend en gedeeld leiderschap**
- **Samen** een woonzorgcentrum creëren waar het goed is om te werken, te leven en te wonen!

Zelforganiserende multidisciplinaire teams

Een **team** bestaat uit:

- Onderhoudsmedewerker
- Zorgkundigen
- Verpleegkundigen
- Logistieke medewerker
- Begeleider wonen of leven/ergotherapeut
- Teamcoach (afco)

Samen zijn ze **verantwoordelijk** voor werking en welzijn van bewoners op hun afdeling.

Teamdoel en teamcharter

*In de discussie van 'animatie' naar 'wonen en leven'
kom ik ook mezelf tegen...*

Van 'animatie' naar 'wonen en leven' in WZC Sint-Jozef

Animatie in het rusthuis 1985 - 1995

- 1985 (decreet Steyaert): een '**creatieve**' **verpleegkundige** krijgt van de toenmalige zuster-directrice de **opdracht** zich met **animatie** bezig te houden. Aanbod: handwerken en knutselen
- 1995: Onder het beleid van directeur Jos Claes en met meer subsidie wordt geïnvesteerd in **extra medewerkers** die instaan voor het animatie in huis. Het **weekprogramma** wordt nu **uitgebreid** met turnen, denksport, kookactiviteiten, uitstappen, ...

Van 'animatie' naar 'wonen en leven'

Seniorenbond De Duizendpoot - 2002

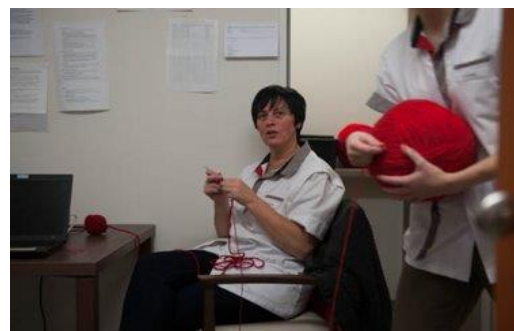
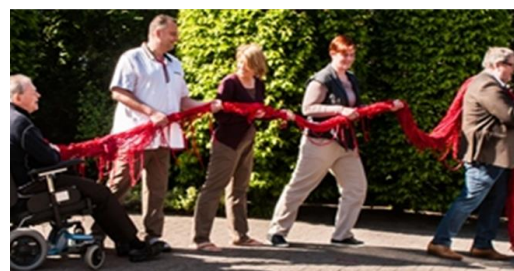
- Visie animatieteam? Animeren is iemand **bezielen** of **doen leven**; het leven dat in de bewoners aanwezig is wakker maken, doen openbloeien.
- Hoe? Via een warm **verenigingsleven in huis** met clubs en activiteiten
- De **afdeling** wordt vergeleken met een **groot huisgezin** waarbij de zorgmedewerkers als goede huismoeders zorgen voor de bewoners die niet deelnemen aan de clubactiviteiten.

Animatie, het kloppend hart van het huis - 2004

- Het **animatielokaal** was centraal gelegen en fungeerde als het **kloppend hart** van het huis. Iedereen kon er steeds terecht met vragen, probleempjes, ideeën en suggesties.
- De dienst animatie zag het als een belangrijke taak om **medewerkers** te betrekken én '**leven**' (animatieve impulsen) in huis te pompen.
- Ruim activiteiten**aanbod** in de zaal

Samen haken
aan de rode
draad van
WZC Sint-Jozef

Rusthuisboek 'Leven voorbij de deur' - 2008

- Animatie? Wat is dat voor een woord?
- Weet je wat 'animo' wil zeggen?
- Ja, dat betekent ziel. Mijn ziel is op dit moment erg overstuur.
Ik vind animatie een stom woord.
Mij krijg je niet mee om te dansen en te springen.
Ik wil in bed blijven liggen.
Ik wil naar huis.

Leven voorbij de deur
Rusthuisboek

Leen Plessers en Linda Geerits (Red.)

Luisteren naar verhalen

‘Je verhaal kunnen vertellen aan iemand die je vertrouwt en die de moeite neemt om echt te luisteren, schept een band. Ik voel mij vaak eenzaam.

De dagen duren lang en ik krijg niet vaak bezoek. Indien er hier in huis niemand is waar je iets in vertrouwen tegen kan vertellen, voel je je eenzaam.

Ook al woon je hier met velen, als niemand echt naar je luistert ben je toch alleen.’

Uit het dagboek van Jet

Woensdag 22 februari 2006

Een nieuwe verzorgster komt mij wassen in deze volgorde:

Gezicht, ogen, mond, armen en voorstuk.

Benen inzepen, kousen en schoenen aan.

Proper broekje aan de enkels met het nodige incontinentiemateriaal.

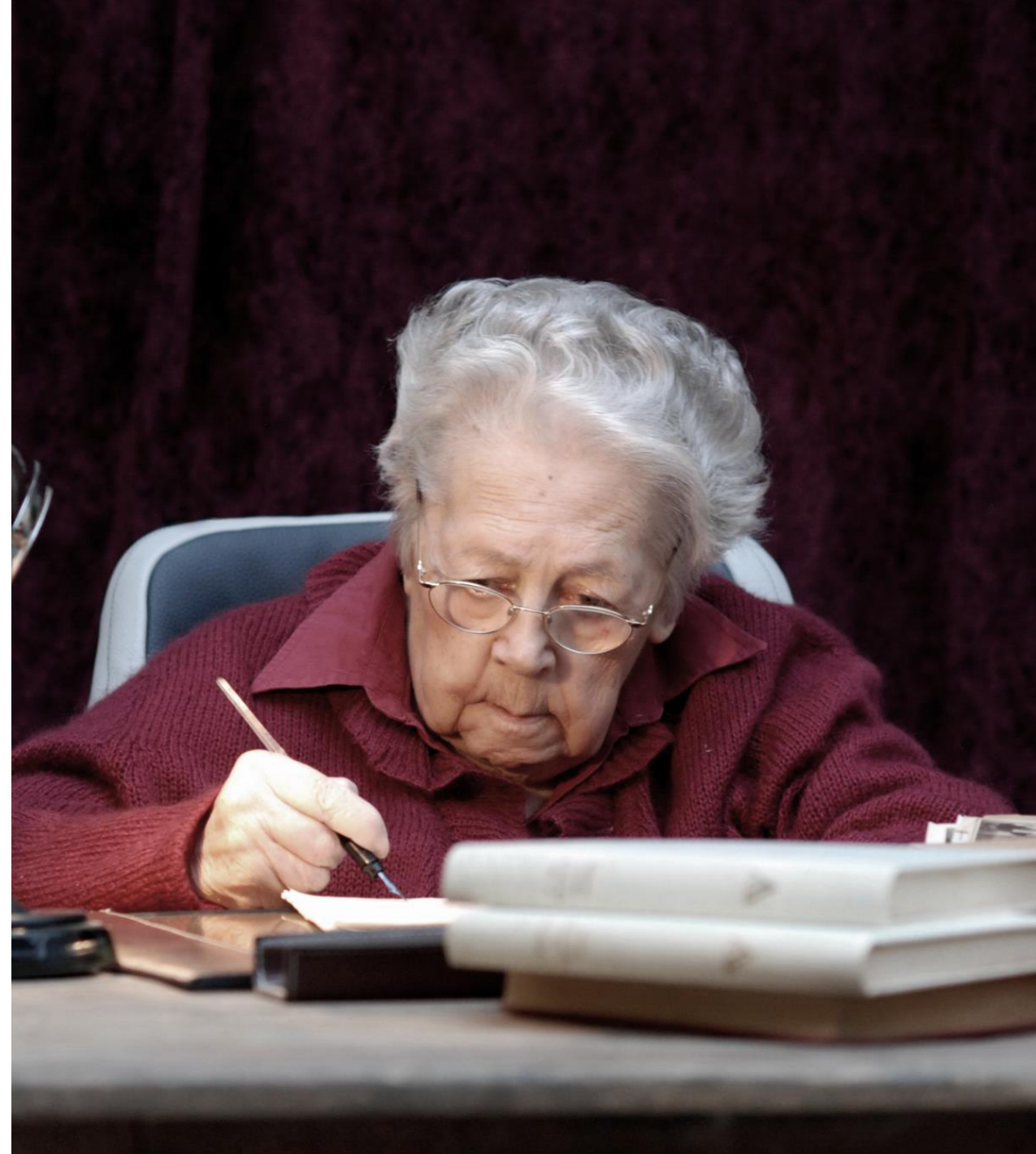
Dan is mijn rug aan de beurt. Ze gebruikt warme badolie.

Daarna BH en hemdje aan, vervolgens trui en sjaaltje.

Dan moet ik rechtstaan aan de badrand.

Ondergoed op zijn plaats. Rok omhoog.

Ze vergeet mijn haar te kammen en het vleugje parfum.

Van 'animatie' naar 'wonen en leven'

Animatie/ergo wordt toegevoegd aan afdelingsteam - 2015

- Opdracht van animatie/ergo: inspirator en animatiecoach van team
- Expertise-uitwisseling in werkgroep Lesensa
- Wonen en leven is een opdracht voor alle medewerkers!
- Basishouding

Van 'animator' naar 'begeleider wonen en leven' - 2015

- Meer dan activiteiten
- **6 rollen**
 - 1) Mentor
 - 2) Livingbegeleider
 - 3) Activiteitenbegeleider
 - 4) Buurtbetrekkker
 - 5) Cultuurcoach
 - 6) Referentiepersoon

Verhalen in weckpotten - 2018

‘Een groot stuk van mijn levensverhaal maakt mij nog steeds verdrietig. Ik denk dat als de medewerkers ons levensverhaal kennen dat ze met een nog groter respect met ons omgaan. Naast de lichamelijke zorg, kennen ze dan ook beter onze ‘echte’ noden.’

Van weckpot naar woonleefzorgplan

Samen op woonleefreis - 2019

Er valt nog zoveel LEVEN te ontdekken in en rond WZC Sint-Jozef!

Wonen en leven leeft in huis!

Aan de slag met Tubbe in WZC Sint-Jozef

 Sint-Jozef
leef kleurrijk | huis van Integro

 Koning
Boudewijnstichting

Wat was de aanleiding voor Tubbe?

Na jaren van **bouwen, verbouwen, veranderen en anders organiseren** komen we tot het **grote besef** dat dat we de bewoners in de uitwerking van het nieuwe woonzorgcentrum te weinig betrokken hebben.

‘Hoe kunnen wij onze bewoners alsnog betrekken?’ vroegen we ons af.

Inspiratie vonden we bij het Zweedse **Tubbe-model**.

EEN HUIS WAAR HET GOED WONEN EN WERKEN IS

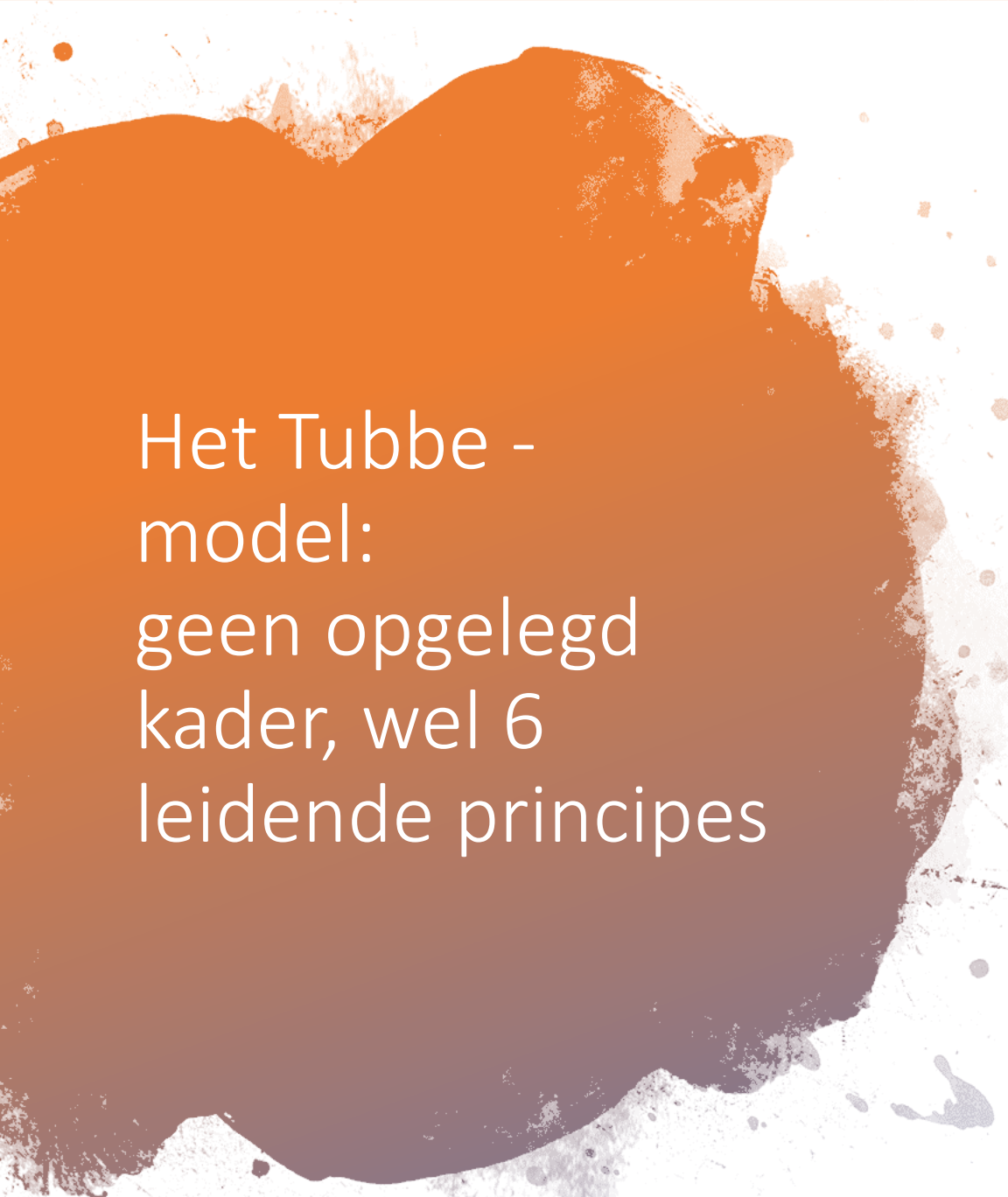
HET TUBBE-MODEL: SCANDINAVISCH
INSPIRATIE VOOR ONZE WOONZORGCENTRA

Tubbe

Het Tubbemodel in een notendop

Het Tubbemodel is een van oorsprong Zweeds organisatiemodel dat meer inspraak wil geven aan de ouderen. Het model is geïnspireerd op de visie van de Deense pedagoge Tyra Frank en wil de betrokkenheid van medewerkers en bewoners verhogen. Het doel is een woonzorgcentrum creëren dat een aantrekkelijke en aangename plaats is waar senioren hun leven ten volle kunnen leven, en daar mogen ze zelf actief mee over nadenken en aan meebouwen.

As long as one is alive, one should live.

Het Tubbe - model: geen opgelegd kader, wel 6 leidende principes

1. AUTONOMIE

Bevorder de autonomie en het gevoel van eigenwaarde van elke bewoner. Identificeer de capaciteiten en talenten van de bewoners en valoriseer ze. Maximaliseer de mogelijkheden om zelf beslissingen te nemen over hun eigen leven en om zelf bepaalde taken uit te voeren.

2. SAMEN BESLISSEN

Betrek systematisch bewoners en medewerkers bij de beslissingen over de organisatie van het dagelijks leven in het centrum. Sta open voor hun vragen, wensen en behoeften.

3. GEDEELDE ERVARINGEN

Creëer gedeelde ervaringen en verantwoordelijkheden door personeel en bewoners waar mogelijk samen aan activiteiten (koken, onderhoud, recreatie, ...) te laten deelnemen.

4. COMMUNITY

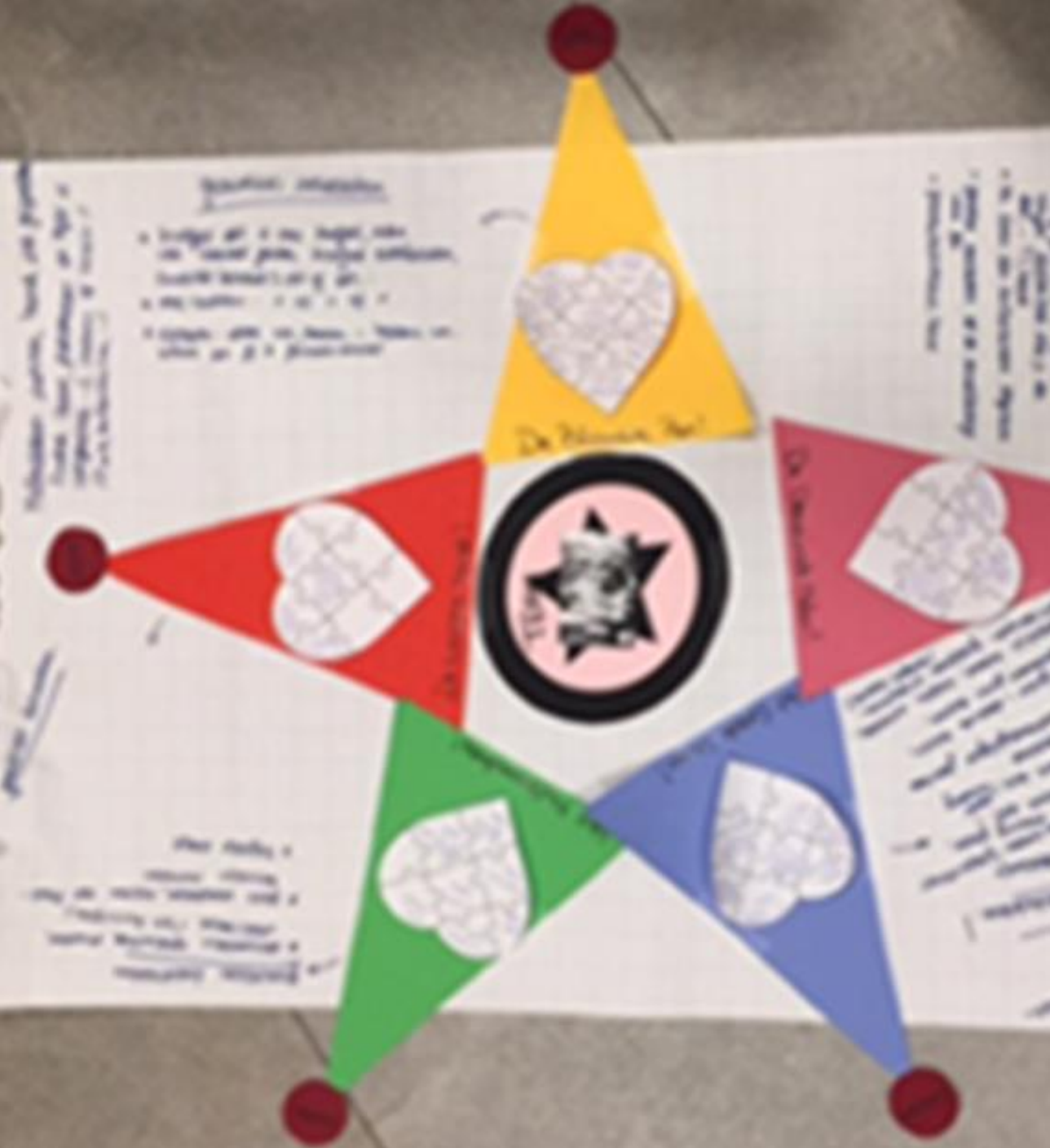
Bevorder de banden met de familie en met de lokale gemeenschap.

5. OPEN COMMUNICATIE

Creëer draagvlak voor veranderingen en een gedeelde visie bij het personeel en bij de bewoners door een stapsgewijze aanpak en door open communicatie.

6. COACHING

Maximaliseer de autonomie en de beslissingsruimte van het personeel door een coachende vorm van leidinggeven.

Creatief aan de slag met Tubbe

- Brainstormsessies op 2 pilootafdelingen
- Hoe kunnen we **bewoners integreren in onze sterrolwerking**? Hoe kunnen bewoners sterrollen ondersteunen en kleine teamtaken op zich nemen?
- Samen op zoek naar **talenten en mogelijkheden van bewoners**
- Succesverhalen delen

Wij werken in het huis van de bewoners!?

'Ik lees 's morgens graag op mijn gemak de krant op mijn kamer.

'Wat is dat hier voor een troep!' zei de verzorgster en ze begon al mijn spulletjes te verplaatsen.

Wat heeft zij daar nu over te vinden, dacht ik toen, dit is toch 'mijn' huis!

In de
schoenen
van...

Waar zitten al die assertieve en mondige bewoners die willen participeren?

Onze eerste hindernis...

'Zetelen in een werkgroep?
Nee, dat is niets voor mij'

'Ik moest thuis al alles
beslissen, hier wil ik dit liever
niet.'

'Ik kom hier om te rusten.'

Hoe brengen we bewonersparticipatie tot leven?

Kleine
participatie

- Focus op inspraak en betrokkenheid in kleine, alledaagse dingen
- Bewonersparticipatie op natuurlijke wijze integreren in de dagelijkse werking
- In relatie!

Wat betekent 'participatie' voor bewoners?

'Het zijn **de kleine dingen** die er toe doen: een glas wijn bij de maaltijd, kiezen wanneer je wil gaan slapen of wat je tussen je boterham doet, zelf je was in de wasmachine doen of eens asperges klaarmaken als je daar zin in hebt, een zinvol gesprek met een medewerkster, 's avonds laat nog een televisieprogramma kijken of zelf kiezen hoe je je tijd doorbrengt en bij wie je aan tafel zit.'

Hoe kunnen bewoners participeren in het woonzorgcentrum?

In WZC Sint-Jozef willen we **een waaier van participatiemogelijkheden** aanreiken...

op 3 niveaus:

- 1) Individueel
- 2) Collectief
- 3) Maatschappelijk

Iedere bewoner participeert op zijn eigen unieke manier en ritme.

Bewoners betrekken bij functioneringsgesprekken

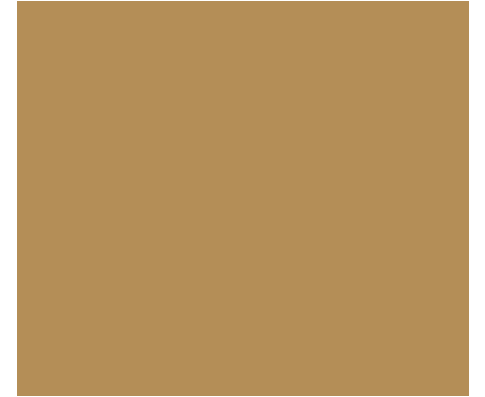

- Medewerkers waren eerst terughoudend, maar zijn nu vragende partij
- Bewoners voelen zich gewaardeerd en belangrijk
- Bewoners durven kritisch te zijn en kunnen teamleden goed inschatten
- Bewoners helpen medewerkers groeien, geven ook achteraf spontaan feedback
- Betere relatie en communicatie tussen bewoners en medewerkers
- Bewoners brengen diepgang in de evaluatie, andere aspecten komen aan bod (vb. bejegening)
- Relatiegerichte houding van leidinggevende is essentieel!
- Vertrouwen

Ook bewoners met dementie
worden betrokken bij
functioneringsgesprekken

Coach Evelien:

"Ik was enorm verbaasd over de reacties die ik kreeg
van de bewoners. Ik denk echt dat deze feedback mijn
collega's kan helpen bij de reflectie over hun handelen."

Evaluatie
studenten

‘Ik ging naar het kwaliteitsgroepje met de gedachte dat ik waarschijnlijk toch niet veel te zeggen zou hebben, maar tot mijn verbazing kon ik wel degelijk mijn mening geven. Het was fijn dat we ook informatie kregen. Ik voelde me erg op mijn gemak. Er werd naar ieder van ons geluisterd en zo moet dat eigenlijk ook!’

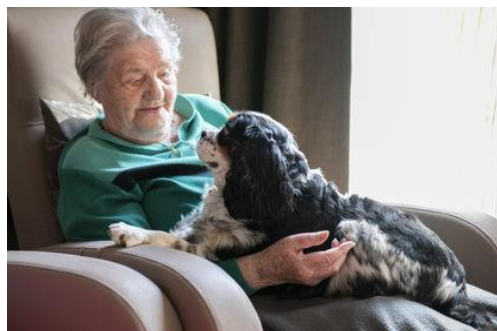
Voorleesmoekes en -vakes

Organisatie en
planning van
activiteiten samen
met bewoners

Samen een folder
maken voor
dagzorgingcentrum
De Buurt

In dialoog met
bewoners over
de drukke
ochtendzorg

‘Wat eten we vanavond?’

Bewoners
verwelkomen
nieuwe
bewoners

Als ervaringsdeskundigen geven bewoners een rondleiding en maken zij de nieuwkomers wegwijs op de afdeling.

Administratieve
hulp van bewoners

Aan de slag met talenten, mogelijkheden en verlangens van bewoners!

‘Ik heb gevraagd om mijn was zelf te doen. De directeur heeft ‘ja’ gezegd en nu hebben we een kleine wasserij op de afdeling.’

Verkiezingen in het woonzorgcentrum

‘Wij willen graag
genieten op ons terras!’

Bewoners betrekken in de zoektocht naar een nieuwe directeur

Wat moet een goede campusdirecteur kunnen, kennen, doen, weten, ...?

Bewoonster Lisette:

De vraag die ik écht zou willen stellen is: Wie denk jij dat er beter van wordt als jij directeur wordt: de medewerkers, de buurt, de 'schoon ogen van de anderen', Integro of de bewoners?

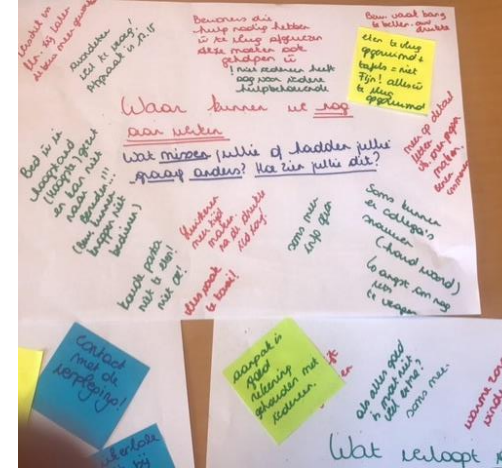

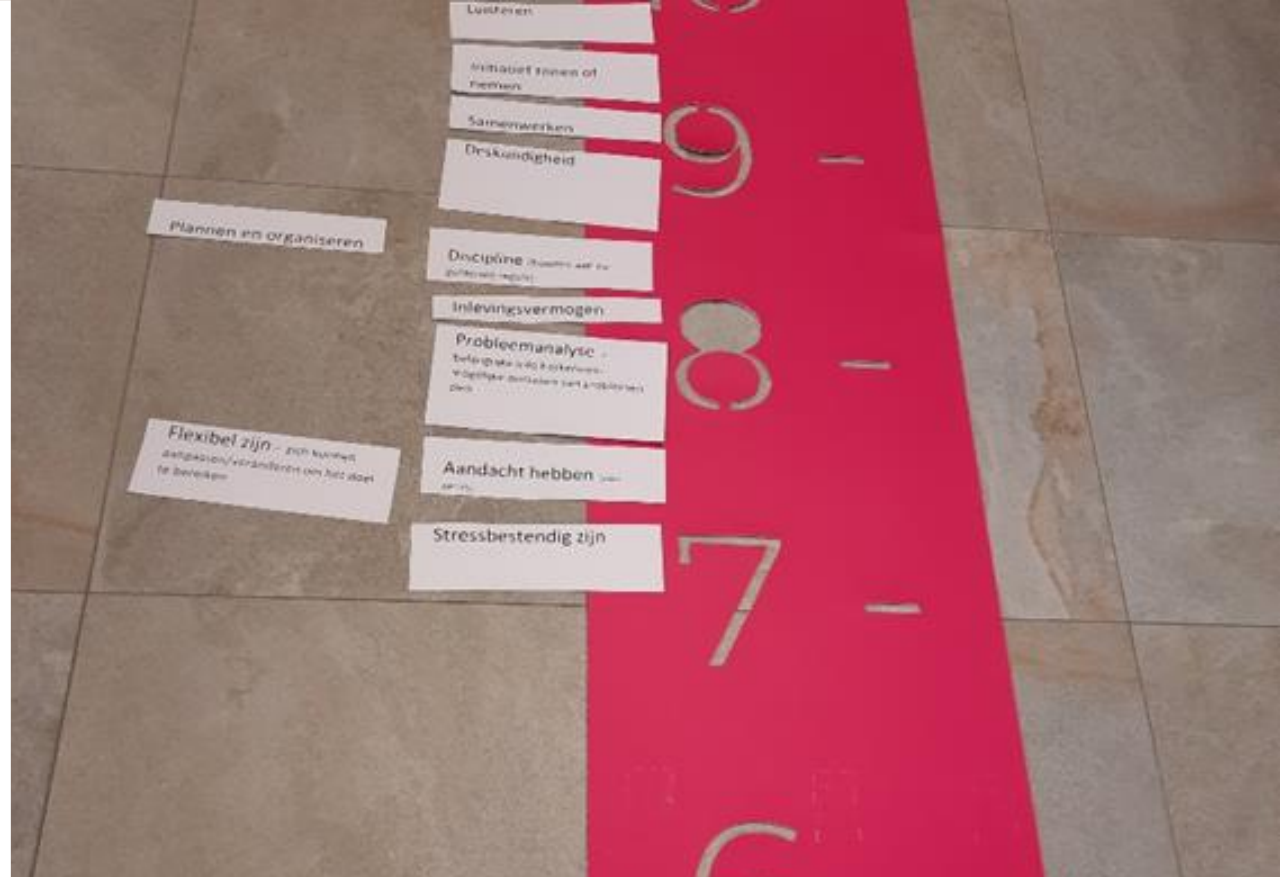
Bewoners verwelkomen gasten in hun huis

Wat is goede zorg?

Denkoefening met bewoners

Goede raad van bewoners voor sollicitatiegesprekken

Redactieraad huiskrant

Het verhaal van familie

Rik (partner van bewoonster met dementie) schrijft:

‘Vandaag is de tweehonderd twintigste keer dat ik hier ben. Tweehonderd twintig.

Het verhaal van de dementie begon zes jaar geleden. Ik kom graag veel op bezoek bij haar. Toch is het niet gemakkelijk. Mensen vragen me soms zelfs waarom ik het mezelf aandoe, nu ze ook mij vergeet.

Toch kijk ik ernaar uit om te komen. Ik tel de uren af. En toch... vanaf dat ik de eerste voetstap binnengezet heb, ben ik genoodzaakt al een plan of smoes te bedenken voor hoe ik weer buiten zal geraken, zonder dat zij overstuur geraakt omdat ze niet met me mee naar huis mag. Dat moment aan de deur of de lift op de afdeling, als ik haar moet achterlaten, dat verscheurt me iedere keer vanbinnen.

En toch deed ik dat al tweehonderd twintig keer. En toch reed ik al negenduizendzeshonderd zestig kilometer van thuis tot hier, gewoon omdat ik haar nog steeds graag zie. Ze was, ze is en ze blijft mijn grote liefde.’

It takes
TEAMWORK
to make a
BBQ
work!

Relatiegerichte en cocreatieve bewoners- en gebruikersraden

Levensgesprekken

‘Je kan hier een afspraak maken voor een gesprek over je leven én levenseinde met je kinderen, medewerkers en dokter.

Ik heb dat gedaan. Ik vond het fijn om daar vertrouwelijk over te babbelen.

Het gaat toch over mijn leven, dus ik vind het belangrijk dat ik hier zo’n gesprek kan hebben.’

Evaluatie dementiezorg

*‘Op onze afdelingen is het niet vanzelfsprekend dat er bewoners met dementie verblijven, maar het komt soms wel voor **en dan zou het ons wel helpen om meer te weten te komen over de ziekte.** We willen **tips** krijgen zodat ook wij, als medebewoners, op de juiste manier met hen omgaan.’*

Complimentenbord
voor medewerkers, bewoners en familie

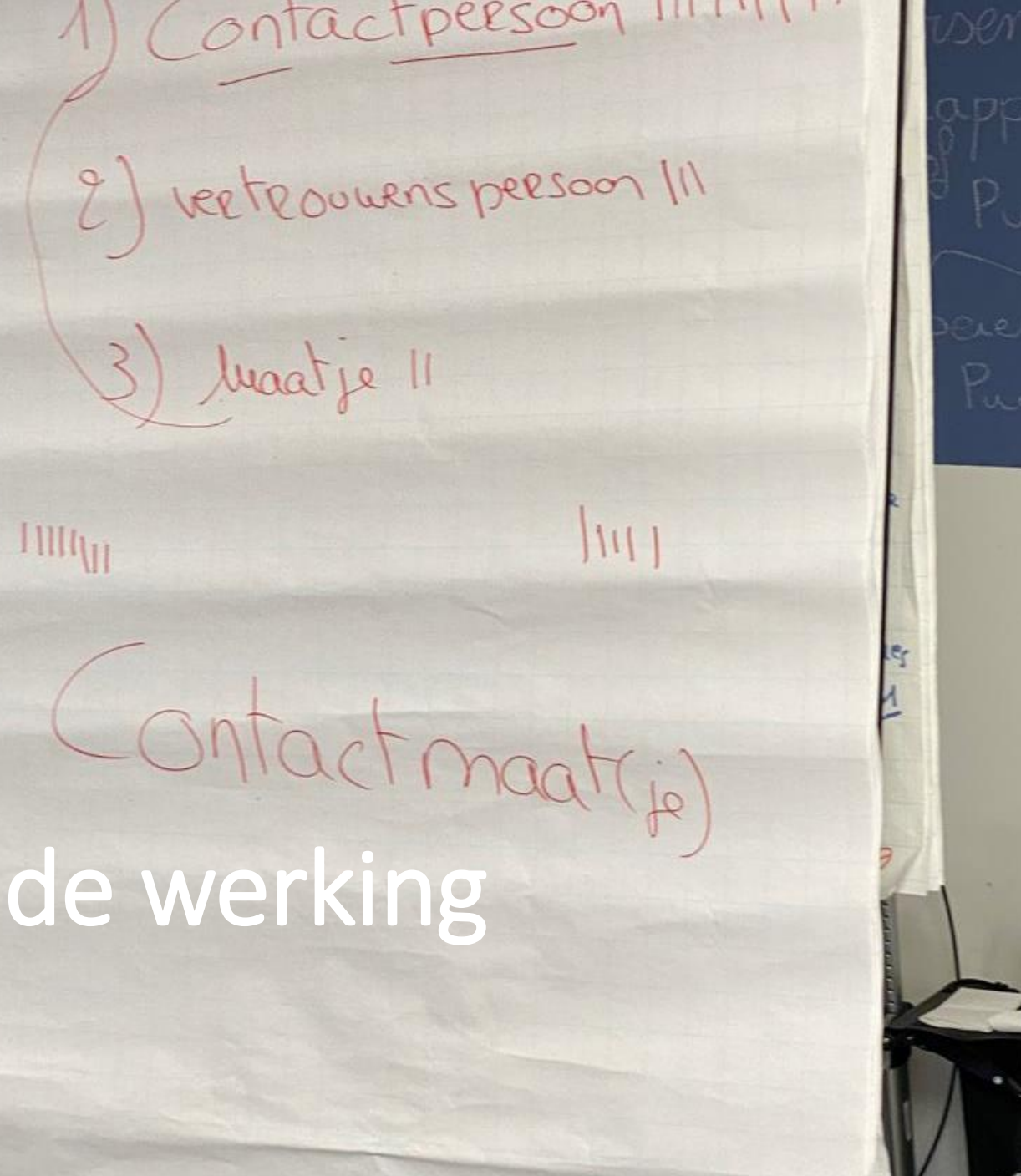
Camping Saint-Joseph

Samen vakantie maken!

Bewoners betrekken in de werking

Bewoners met dementie

Participatie voor mensen met dementie is een **uitdaging** en vraagt om nog meer **creativiteit**, **warmmenselijkheid** en **inventiviteit**.

De aanpak is anders, maar **het principe blijft hetzelfde**. Mensen met dementie kunnen vaak zelf nog keuzes maken, maar ze moeten daar wel de **kans** toe krijgen.

Participatie Bewoners met dementie

- Het gebeurt **in relatie** met de bewoner!
- Toon oprecht interesse in het **(levens)verhaal** en ga samen op zoek naar wat voor de bewoner **belangrijk** is.
- **Vraag het aan de bewoner!** Geef voldoende tijd om te antwoorden (20 seconden-regel).
- Betrek **familie en mantelzorgers**. Zij kennen de bewoner het best.
- Laat de **regie** bij de bewoner. Ga er niet vanuit dat jij beter weet wat goed is voor de ander.
- Gebruik **theatrale elementen, kunst, humor, foto's, geuren, ruimte, licht, kleur en contrasten, zang en muziek, foto's, reminiscentie, ...** om de bewoner met dementie echt te ontmoeten.
- Geef mensen een stem door hun aanwezigheid. **Indien dit kan, zet de persoon met dementie erbij!** (intakegesprekken, informatieavond, gebruikersraad, ...)
- **Ga samen aan de slag en probeer dingen uit!** Leer al doende, met vallen en opstaan. Focus op wat wel nog kan.
- Gebruik **methodieken of instrumenten** (vb. WSW)
- **Koester kleine successen!**

Project mondzorg

Medewerker
vraagt bewoners
om advies

Dankjewel
om te luisteren
naar ons
verhaal!